

Daugavpils pilsētas Sociālās un pilsoniskās jomas skolotāju darba analīze par 2020./2021. mācību gadu

1. Atbalsta pasākumi pedagogiem

Sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā ietilpst vēstures, ekonomikas, ģeogrāfijas, filozofijas, kulturoloģijas, politikas un tiesību un sociālo zinību skolotāji. Šogad visi metodiskā atbalsta pasākumi tika vērsti uz iedziļināšanos pilnveidotajā mācību saturā un pieejā un digitālo rīku apguvi attālinātā mācību procesa laikā. Skolotāji plānoja, vadīja un izvērtēja mācību stundas, lai pilnveidotu to uzbūvi, jēgpilni atlasītu uzdevumus atbilstoši attālinātajam mācību procesam un izvirzītajam skolēniem sasniedzamajam rezultātam, lai izvēlētos atbilstošākos digitālos risinājumus.

Mācību gada laikā mācību jomā notika daudzi pasākumi, kuru laikā tika skaidrota pilnveidotā mācību satura uzbūve un būtība, tika aktualizēti vērtēšanas jautājumi, dalījāties pieredzē par digitālo rīku un platformu lietošanu, klausījāties vieslektoros par aktuāliem saturiskajiem jautājumiem. Spriežot pēc izvērtējuma anketām un semināru apmeklētības, visos izglītības metodiķes piedāvātajos pasākumos piedalījās 47% pedagogu, bet dažreiz piedalījās 53% jomas pedagogu. Darbsemināros *zoom* platformā daudzi pilsētas pedagogi popularizēja savu pieredzi, veiksmes stāstus un diskutēja par izaicinājumiem, iespējām. Tādā veidā bija iespēja gūt reālu atbalstu un ierosmes ikdienas mācību procesa pilnveidošanai un sevis morālai spēcīnāšanai.

Gada izvērtējuma anketās vispozitīvāk tika novērtēta dalīšanās pieredzē par digitālajiem rīkiem, kur lielu ieguldījumu sniedza Daugavpils Vienības pamatskolas, Daugavpils 9. un 3.vidusskolas kolēģi, jo viņu ieteikumi palīdzēja uzlabot gan ģeogrāfijas mācīšanu, gan optimizēt resursus sociālo zinātņu apgūvē. Gandrīz identisku novērtējumu punktu ziņā saņēma semināri par vērtēšanu, jo snieguma līmeņu apraksti (SLA), kritēriju lapas ir izaicinājums straujajā laika skrējienā un attālinātajā mācību procesā. Kolēģi saņēma izglītības metodiķes un citu ekspertu veidotās kritēriju lapas, ierosmes SLA un materiālu apkopojumu no “*mape.skola2030*”.

Vidusskolas skolotājiem nozīmīga likās arī dalīšanās pieredzē un kopīgā tematisko plānu veidošana 10.klasēm Vēsturē un sociālajās zinātnēs I. Šajos pasākumos svarīga bija Daugavpils Valsts ģimnāzijas un Daugavpils 12.vidusskolas pedagogu pieredze un atbalsts, bet visi dalībnieki savus pieredzes materiālus ievietoja kopīgajā digitālajā krātuvē.

Mēs, kā pasākuma organizatori, ieguvām organizatorisko pieredzi un saturisko baudījumu, realizējot attālināto reģionālo semināru 2021.gada martā “Kompetencēs balstītas mācības sociālajā un pilsoniskajā jomā. Pieredze, izaicinājumi un veiksmes vēsturē un sociālajās zinībās attālinātā mācību procesa laikā”, kurā piedalījās 56 pedagogi no Daugavpils, Krāslavas, Rēzeknes, Preiļiem, Viļakas, Līvāniem. Pedagogi ne tikai klausījās Daugavpils 10.vidusskolas, Daugavpils Tehnoloģiju vidusskolas-liceja, Preiļu Valsts ģimnāzijas, Viļakas Valsts ģimnāzijas, Liepājas Valsts ģimnāzijas kolēģu pieredzi, bet mūsu skolu pedagogu – moderatoru – vadībā strādāja sešās darba grupās, diskutēja par konkrētiem izaicinājumiem mācību procesā, pieņēma lēmumus. Tā mēs varējām popularizēt savu pilsētu un sasniegumus un mācīties no citiem.

Daugavpils pilsētas Izglītības pārvalde sadarbībā ar “Skola2030” ekspertiem un DU pasniedzējiem pirmajā mācību semestrī organizēja 24 stundu tālākizglītības kursus Latgales reģiona vidusskolas skolotājiem “Ceļā uz lietpratību. Mācību saturs, attīstāmās prasmes un ieradumi Sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā vidusskolā”. Tos apmeklēja visi mūsu pilsētas vidusskolu pedagogi, tādējādi pilnveidojot kvalifikāciju kompetenču pieejā sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā.

Sadarbībā ar Latvijas Banku un VISC notika divi darbsemināri par jauno digitālo mācību līdzekli “Mana ekonomika”, kuros skolotāji guva teorētisku un praktisku ieskatu mācību līdzeklī, uzklusēja tā autorus, Daugavpils Tehnoloģiju vidusskolas-liceja pedagogi stāstīja par savu pieredzi, aprobējot piedāvāto materiālu.

Informatīvajos semināros pārrunājām ieceres darbam skolā un metodiskajā apvienībā, VISC olimpiāžu organizēšanu un rezultātus, dalījāties pieredzē par veiksmēm un izaicinājumiem skolēnu

ZPD vadīšanā. Visu attālinātā darba laiku turpinājām sadarboties telefoniski, izmantojot e-pastus un Zoom platformu. Pedagogi saņēma informāciju un aktuālās saites uz mācību un metodiskajiem līdzekļiem, tika sniegts morāls atbalsts un konsultācijas, dalījāmies pieredzē par projekta “Dzīvei gatavs” nodarbību izmantošanas iespējām mācību procesā, par izglītības projekta “Skola2030” jaunumiem, apzinājām pieejamo mācību grāmatu un līdzekļu sarakstu skolām.

Visi pedagogi izmantoja “Skola2030” mācību līdzekļus, piedalījās vebināros par padziļināto kursu programmām, vairāki izmantoja “e-kursu pedagogam”.

Lepojamies, ka daži mūsu jomas pedagogi savu pieredzi popularizēja, vadot tālākizglītības kursus pilsētā, publicējot savus darbus izdevumā “Skolas Vārds”, sadarbojoties ar citu jomu pedagogiem.

2. Darbs ar skolēniem

Kaut arī darbs ar skolēniem pārsvarā notika attālināti, tajā bija gan lielas veiksmes, gan daudzi izaicinājumi. Saskaņā ar jomas un skolu darba plāniem, skolotāji aktīvi strādāja, rosinot un gatavojot skolēnus skolas, pilsētas un valsts konkursiem un olimpiādēm, motivējot uzlabot ikdienas sasniegumus un realizējot atbalstu pozitīvai uzvedībai.

Septiņas pilsētas skolas (Daugavpils Tehnoloģiju vidusskola-licejs, Daugavpils 12., 16., 9. un 13.vidusskola, Daugavpils Vienības pamatskola, Daugavpils Valsts ģimnāzija) izmantoja iespēju attālināti darboties LU E.Birznieka Jauno ģeogrāfu skolā. Kaut arī visas nodarbības notika attālināti, mūsu skolēni uzrādīja izcilus rezultātus. Lepojamies ar Daugavpils 16.vidusskolas skolēnu un pedagoga panākumiem, jo Latgalē komandu vērtējumā viņi ieguva pirmo vietu, bet valstī II vietu. Daugavpils Tehnoloģiju vidusskola-licejs valstī komandu kopvērtējumā palika ceturtnieki, bet Daugavpils 12.vidusskola – sestie.

Vairākas skolas sadarbībā ar karjeras konsultantiem un ekonomikas pedagogiem piedalījās *Junior Achievement Latvia* (JAL) Skolēnu mācību uzņēmumu veidošanā, apmeklēja attālinātos Skolēnu mācību uzņēmumu tirdziņus un apmācības seminārus. Īpaši veiksmīgs šis gads bija Daugavpils Valsts ģimnāzijas skolēniem, jo viņi ieguva 3.vietu valstī JAL Jauno uzņēmēju konkursā. Savukārt Daugavpils 3.vidusskolas skolotājs Nauris Kupcovs, pateicoties skolēnu un savam neatlaidīgajam darbam, kļuva par Latgales reģiona TITAN spēles mentoru-iedvesmotāju.

Eiropas dienas pasākumi šogad bija klusi, jo karantīnas apstākļi ievieš izmaiņas, bet Eiropas eksāmena kārtotāju skaits bija krietni pieaudzis. To šogad kārtoja visās Daugavpils pilsētas skolās.

Pilsonisko apziņu un patriotismu veicinošas bija arī skolās organizētās tematiskās nedēļas: Patriotisma nedēļa, Karjeras nedēļa, Pilsoniskuma nedēļa maijā. Lielākā daļa skolu ļoti apzinīgi un radoši iesaistījās šo pasākumu organizēšanā, spēja aizraut un ieinteresēt savus audzēkņus.

Tradicionāli 9. un 12.klašu skolēni piedalījās vēstures olimpiādēs, 9.-12.klašu audzēkņi – ģeogrāfijas olimpiādē, bet 10.-12.klašu skolēni – ekonomikas un filozofijas olimpiādēs. Ar rezultātiem valsts līmenī mūs iepriecināja Daugavpils Saskaņas pamatskolas, Daugavpils Tehnoloģiju vidusskolas-liceja un Daugavpils 12.vidusskolas audzēkņi.

Skolotāji konsultēja un skolēni rakstīja skolēnu zinātniskās pētniecības darbus, kurus veiksmīgi aizstāvēja ZPD konferencēs Latgalē un Rīgā, vēl labāk kā pagājušajā gadā apguva virtuālo stendu veidošanas prasmi un attālināto pētījuma prezentēšanu. Īpaši veiksmīgi ZPD rakstītāji sociālajā un pilsoniskajā jomā šogad bija Daugavpils Valsts ģimnāzija.

Lai dažādotu mācību procesu, pedagogi attālināto mācību laikā piedāvāja nodarbības, ko vadīja Latvijas Okupācijas muzeja, Latvijas Nacionālā muzeja, Latvijas Satversmes tiesas, Latvijas Saeimas, Tiesībsarga biroja, Swedbankas eksperti. Tika izmantotas dažādas digitālās platformas un rīki, piemēram, *Padlet*, *Kahoot*, *Jamboard*, *Badaboom*, *google veidlapas*, *MS Team*, *Zoom*, *GIS* un citas. Aktīvi izmantojām uzdevumi.lv, soma.lv., maconis.lv platformas.

3. Sadarbība ar citām izglītības jomas institūcijām

Galvenie Sociālās un pilsoniskās jomas skolotāju sadarbības partneri šogad bija Eiropas Kustība Latvijā, Eiropas Parlamenta birojs Latvijā, VISC un projekts “Kompetenču pieeja mācību saturā”, Vēstures un sociālo zinību skolotāju biedrība (VSSB), Latgales Centrālā bibliotēka,

Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejs. Skolotājiem sadarbības partneri palīdz pilnveidot prasmes darbā ar jauniešiem, sniedz iedvesmu un ar metodiskajiem materiāliem atvieglo darbu stundās.

Izglītības metodiķe VISC projekta „Atbalsts skolēnu izcilībai” ietvaros organizēja valsts Vēstures olimpiādes II un III posmu, piedalījās valsts skolēnu ZPD vērtēšanā Vēstures sekcijā, piedalījās vēstures centralizētā eksāmena vērtēšanā.

Īpašs ieguldījums mācību procesā ir “Skolas somas” projekts, jo tā ir iespēja virtuāli apmeklēt dažādus koncertus, skatīties filmas, izstādes, lai jaunieši paplašinātu redzesloku un zināšanas Latvijas kultūrvēsturē.

4. Aktivitātes projektos, darba grupās, meistarklasēs, mācību līdzekļu izveide

Dalība projektos Covid-19 izraisītās krīzes apstākļos bija apgrūtināta, tāpēc katrs skolotājs darbojās savu iespēju robežās. Visvairāk sociālās un pilsoniskās jomas skolotāji darbojas CLIL, APU, IAC, e-Twinning un ERASMUS+ projektos, kā arī ieguva kvalifikāciju “Digitālo rīku lietošana mācību procesā” ESF projekta “Atbalsts pieaugušo izglītībai” ietvaros.

Īpaši gribas uzsvērt skolu sadarbību ar Dienvidlatgales NVO centru un Latgales plānošanas reģionu, jo viņi piedāvāja visām pilsētas skolām iesaistīties ES sociālā fonda projektā „AR EIROPAS TVIERĪNI LATGOLĀ”, ko izmantoja 12 pilsētas skolas gan klātienē 2020.gada septembrī, gan attālināti 2021.gada aprīlī un maijā. Dažas skolas piedalījās arī NVO „Mediācijas telpa” projektā „Kopā stipri”, kurā diskutēja ar Daugavpils domes deputātiem par demokrātijas izpratni, kā arī projektā “Ne, dezinformācijai”.

Uz jautājumu “Vai vadījāt nodarbības un organizējāt pārbaudes darbus sadarbībā ar citiem skolas pedagogiem?” apstiprinoši atbildēja 60% ģeogrāfijas skolotāju un 75% vēstures un sociālo zinību skolotāju, tātad darbs skolās darba grupās un sadarbība notiek.

5. Secinājumi un nākamā mācību gada aktualitātes

2020./2021.mācību gadā pedagogiem bija daudzveidīgas iespējas izglītoties un iesaistīties metodiskās apvienības darbā, apgūt un pilnveidot digitālās prasmes, diskutēt un dalīties pieredzē. Vislielākās rūpes sagādāja attālinātais mācību process, laika plānošanas prasmes un šaubas par kompetenču pieejas ieviešanu attālinātajā mācību darbā, joprojām izaicinājums bija pašu raksturs un spēja būt elastīgākiem un radošākiem.

Atbildes mācību gada izvērtējuma anketās parādīja, ka lielākā daļa jomas pedagogu strādā atbilstoši kompetenču pieejai, sasaista mācību saturu ar reālo dzīvi, realizē trīsdaļīgu mācību stundu, vingrinās atpakaļvērstajā plānošanā, sadarbojas ar kolēģiem pedagoģisko problēmu risināšanā, ir gatavi mācīties un nemitīgi mācās, cenšas pieņemt un adaptēt skolas vajadzībām pilnveidoto mācību saturu, attīstīt caurviju prasmes un ieradumus. Taču joprojām ir arī pedagogi, kuri neiesaistās metodiskās apvienības darbā, cieši pieturas pārliecībai, ka viena grāmata ir svarīgāka par mainīgo realitāti, cer, ka kompetenču pieeja izglītībā viņus neskars.

Izaicinājumi un skolotāju vēlmes jaunajam mācību gadam:

- kompetenču pieejas aktualitātes;
- integrēto tematu un stundu piemēri;
- tematisko plānu veidošana 5., 7., 8. un 11. klasē;
- vērtēšana (SLA, kritēriju lapas, dažādas vērtēšanas formas un veidi, pārbaudes darbi);
- ekonomikas tematu mācīšana (“jaunā ekonomika”, “aprites ekonomika”, ilgtspēja);
- padziļināto mācību priekšmetu saturs un mācību līdzekļi;
- pedagogu pieredzes popularizēšana;
- mācību materiālu, digitālo rīku apkopošana.

Jomas koordinatore Signita Gabrāne